

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКЕ ОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ

РІШЕННЯ
АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ

30.08.2016

Херсон

№ 48-р/к

Справа № 34/2-16

Про порушення законодавства
про захист економічної конкуренції
та накладення штрафу

Адміністративна колегія Херсонського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України, розглянувши матеріали справи № 34/2-16 про порушення Комунальним підприємством «Водне господарство» Скадовської міської ради Херсонської області законодавства про захист економічної конкуренції та подання про попередні висновки Відділу досліджень і розслідувань від 18.08.2016 №2-50/39,

ВСТАНОВИЛА:

Розпорядженням адміністративної колегії Херсонського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України (надалі - Відділення) від 05.07.2016 №35-рп/к розпочато розгляд справи №34/2-16 відносно Комунального підприємства «Водне господарство» Скадовської міської ради Херсонської області (код ЄДРПОУ – 32503441) за наявністю в його діях ознак порушень законодавства про захист економічної конкуренції, передбачених пунктом 2 статті 50, частиною першою, пунктом 1 частини другої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним становищем на ринку.

Справу розпочато за результатами розгляду звернення гр. «інформація з обмеженим доступом» (м. Скадовськ, Херсонська область) від 08.06.2016 щодо неправомірних дій Комунального підприємства «Водне господарство» Скадовської міської ради Херсонської області (надалі – КП «Водне господарство», Водоканал), зокрема нав'язування споживачам додаткових платних послуг при встановленні лічильників обліку води та виконанні робіт з їх опломбування.

За змістом звернення, КП «Водне господарство» в порушення вимог чинного законодавства вимагає зі споживачів оплату додаткових послуг при встановленні лічильників обліку води та виконанні робіт з їх опломбування, зокрема змушує їх придбавати документи під назвами «Технічні умови на встановлення лічильника води» та сплачувати вартість робіт з опломбування водолічильника.

За результатами аналізу зібраних в ході розгляду справи №34/2-16 матеріалів та доказів встановлено таке.

КП «Водне господарство» є юридичною особою, що діє на підставі Статуту, затвердженого рішенням Скадовської міської ради Херсонської області від 21.10.2011 №184, та дозвільних документів зокрема:

ліцензії від 01.08.2012 серії АВ № 617561 – на централізоване водопостачання, виданої Херсонською обласною державною адміністрацією;

спеціального дозволу від 24.12.2013 реєстр. № 5889 – на видобування питних підземних вод для централізованого водопостачання, виданого Державною службою геології та надр України;

ліцензії від 24.09.2012 серії АЕ № 180952 – на господарську діяльність, пов'язану із

створенням об'єктів архітектури, виданої Інспекцією державного архітектурно-будівельного контролю в Одеській області Державної архітектурно-будівельною інспекції України.

КП «Водне господарство» створено з метою забезпечення водою житлового фонду, виробничих, кооперативних, громадських організацій, комунально-побутових, комунально-освітніх та інших об'єктів, що знаходяться в зоні діяльності підприємства, забезпечення своєчасного збору плати за надані послуги з водопостачання.

Відповідно до Закону України «Про житлово-комунальні послуги» централізоване постачання холодної води та водовідведення є комунальними послугами.

КП «Водне господарство», надаючи платні послуги, здійснює господарську діяльність та у розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» є суб'єктом господарювання.

За результатами дослідження, здійсненого відповідно до Методики визначення монопольного (домінуючого) становища на ринку, затвердженої розпорядженням Антимонопольного комітету України від 05.03.2002 № 49-р, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 01.04.2002 за № 317/6605 (надалі – Методика), з метою визначення монопольного становища КП «Водне господарство» на ринку централізованого водопостачання, відповідно до статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції», встановлено наступне.

Об'єктом аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища є КП «Водне господарство», яке надає послугу з централізованого водопостачання.

Відповідно до Методики, товарними межами ринку є товар (товарна група), сукупність схожих, однорідних предметів господарського обороту, в межах якої споживач за звичайних умов може перейти від споживання певного виду предметів господарського обороту до споживання іншого. Товарні межі ринку визначаються шляхом формування групи взаємозамінних товарів.

Згідно зі статтею 1 Закону України «Про природні монополії» від 20.04.2000 № 1682-III, (зі змінами), природна монополія – стан товарного ринку, при якому задоволення попиту на цьому ринку є більш ефективним за умови відсутності конкуренції, внаслідок технологічних особливостей виробництва (у зв'язку з істотним зменшенням витрат виробництва), а товари (послуги), що виробляються суб'єктами природних монополій, не можуть бути замінені у споживанні іншими товарами (послугами), у зв'язку з чим попит на цьому товарному ринку менше залежить від зміни цін на ці товари (послуги), ніж попит на інші товари (послуги).

Відповідно до Закону України «Про питну воду та питне водопостачання»:

централізоване питне водопостачання це – господарська діяльність із забезпечення споживачів питною водою за допомогою комплексу об'єктів, споруд, розподільчих водопровідних мереж, пов'язаних єдиним технологічним процесом виробництва та транспортування питної води.

Функціональним призначенням послуги з централізованого водопостачання є забезпечення споживача водою.

Споживачами є фізичні чи юридичні особи, які отримують або мають намір отримати послугу з централізованого водопостачання.

Враховуючи наведене, **товарними межами ринку** є послуга з централізованого водопостачання.

Відповідно до пункту 6.1 Методики територіальні (географічні) межі ринку певного товару (товарної групи) визначаються шляхом установлення мінімальної території, за межами якої, з точки зору споживача, придбання товарів (товарної групи), що належать до групи взаємозамінних товарів (товарної групи), є неможливим або недоцільним.

При визначенні територіальних меж ринку послуги з централізованого водопостачання враховано мінімальну територію, за межами якої отримання споживачами цієї послуги, яка б надавалась КП «Водне господарство», є неможливим у зв'язку з відсутністю діючих водопостачальних мереж.

Отже, враховуючи вищенаведене, **територіальними межами ринку** є територія м. Скадовська Херсонської області, де розташовані діючі водопровідні мережі, які експлуатує КП «Водне господарство».

Часові межі ринку визначаються як проміжок часу, протягом якого відповідна сукупність товарно-грошових відносин між продавцями (постачальниками, виробниками) і споживачами утворює ринок товару із сталою структурою.

У територіальних межах м. Скадовська Херсонської області протягом з 2015 року та по теперішній час склад продавців (надавачів) даних послуг не змінювався, тобто структура цього ринку є сталою.

Отже, **часовими межами ринку** централізованого водопостачання в територіальних (географічних) межах м. Скадовська, де розташовані діючі водопровідні мережі, які експлуатує КП «Водне господарство», є період з 2015 року по теперішній час.

Послуга централізованого водопостачання полягає у необхідності застосування певних інженерних мереж, які згідно зі статтею 5 Закону України «Про природні монополії», віднесені до сфери діяльності суб'єктів природної монополії. Відповідно до статті 1 цього Закону конкуренція на зазначеному ринку неможлива, що вказує на відсутність потенційних конкурентів. Зазначений ринок характеризується наявністю організаційних та адміністративних бар'єрів, оскільки вхід на ринок нових суб'єктів господарювання можливий лише за умови:

визначення органом місцевого самоврядування на відповідній території іншого виконавця послуг;

передачі інфраструктури іншому суб'єкту господарювання та виходу з ринку діючого суб'єкта.

КП «Водне господарство» є єдиним виробником та виконавцем послуги з централізованого водопостачання в межах території м. Скадовська Херсонської області, а отже, не зазнає конкуренції на відповідному ринку.

Враховуючи наведене, відповідно до статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» та Методики, КП «Водне господарство» протягом періоду з 2015 року та по теперішній час займає монополієне (домінуюче) становище на ринку послуги з централізованого водопостачання в територіальних (географічних) межах м. Скадовська Херсонської області, де розташовані діючі водопровідні мережі, які експлуатує КП «Водне господарство», з часткою 100 відсотків.

Відповідно до ЗУ «Про природні монополії» регулювання діяльності на ринку природної монополії за участю суб'єктів природних монополій здійснюється на одному із принципів щодо забезпечення захисту прав споживачів.

До обов'язків суб'єктів природної монополії віднесено дотримання умов та правил здійснення підприємницької діяльності.

Роботи з опломбування засобів обліку води безпосередньо пов'язані із основною діяльністю Водоканалу, зокрема з обліком наданих послуг з централізованого водопостачання, та можуть здійснюватися виключно працівниками підприємства.

КП «Водне господарство» надає споживачам платну послугу за виконання робіт з прийняття засобів обліку води (опломбування) за ціною 75,98 грн (у 2015 – 67,85 грн).

Взаємовідносини між споживачами та підприємствами, які надають послуги з централізованого водопостачання та водовідведення регулюються Законами України «Про житлово - комунальні послуги», «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про питну воду та питне водопостачання», Правилами надання послуг з централізованого опалення, постачання холодної та гарячої води і водовідведення, затвердженими постановою Кабінету Міністрів України від 21.07.2005 №630, зі змінами (надалі - Правила надання послуг), Правилами користування системами централізованого комунального водопостачання та водовідведення в населених пунктах України, затвердженими наказом Міністерства з питань житлово-комунального господарства України від 27.06.2008 №190 (надалі - Правила користування системами) та іншими чинними нормативно – правовими документами.

Так, відповідно до пункту 1.2 Правил надання послуг, вузол обліку - комплект засобів вимірювальної техніки, занесених до Державного реєстру вимірювальної техніки, що

призначені до вимірювання і реєстрації результатів вимірювання та обладнання для влаштування вузла відповідно до вимог нормативних документів.

Пунктом 9 «Порядок обліку та оплати послуг» згаданих Правил надання послуг визначені роботи/послуги, пов'язані з порядком обліку, які виконуються за рахунок абонента, а також зазначено, що у квартирі (будинку садибного типу) роботи з установалення засобів обліку води і теплової енергії (далі - квартирні засоби обліку) проводяться спеціалізованою організацією, виконавцем, виробником чи постачальником за рахунок коштів споживача. Квартирні засоби обліку беруться виконавцем на абонентський облік.

Згідно з пунктом 9.32 зазначених Правил, виконавець зобов'язаний забезпечувати за заявою споживача взяття на абонентський облік у тижневий строк квартирних засобів обліку.

Пунктом 5 Правил користування системами передбачено, зокрема, що:

- обладнання вузла обліку здійснюється за рахунок споживачів (п. 5.3);
- приймання в експлуатацію вузла обліку та реєстрація засобів обліку здійснюються за участю представника виробника (п. 5.5);
- засоби обліку в місцях їх приєднання до трубопроводів повинні бути опломбовані представником виробника і захищені від несанкціонованого втручання в їх роботу, яке може порушити достовірний облік кількості отриманої води. Засувки на обвідних лініях повинні бути опломбовані виробником. Неопломбовані засоби обліку до експлуатації не допускаються (п.5.10).

Згідно з пунктом 5.4 Правил користування системами періодична перевірка, обслуговування та ремонт засобів обліку проводяться відповідно до Закону України «Про метрологію та метрологічну діяльність», а також інших нормативно-правових актів, які регулюють цю сферу діяльності.

Пунктом 5.15 Правил користування системами, встановлено, що перевірка, ремонт та обслуговування засобів обліку, що належать споживачам (крім квартирних), виконуються за їх рахунок. Тобто, даним пунктом не передбачено стягнення плати із споживачів за опломбування засобів обліку води.

З огляду на викладене, неопломбовані засоби обліку до експлуатації не допускаються, виконавець за заявою споживача має в тижневий строк взяти на абонентський облік квартирний засіб обліку. З метою взяття на абонентський облік засобів обліку споживачі звертаються до виконавця послуг із заявою для прийняття на облік та опломбування лічильників води. Споживач зобов'язаний обладнати вузол обліку за власний рахунок та надати можливість виконавцю послуг здійснити його опломбування з метою захисту від несанкціонованого втручання в роботу засобу обліку, яке може порушити достовірний облік кількості отриманої води. Тільки після цього засіб обліку вважається прийнятим в експлуатацію. Дата введення в експлуатацію фіксується контролером в абонентській книжці споживача, що надає можливість споживачеві сплачувати отримані послуги з водопостачання за показниками засобу обліку.

Фактично підприємством вживаються заходи, метою яких є запобігання несанкціонованого підключення до мереж водопостачання, безоблікового та відповідно безоплатного водокористування (крадіжок води). Таким чином, прийняття засобу обліку води в експлуатацію та його опломбування є однією дією і проводиться одночасно.

Тобто, опломбування засобів обліку не є послугою, що надається Водоканалом для споживача і необхідною споживачеві при отриманні послуги централізованого водопостачання. Опломбування необхідно Водоканалу з метою контролю за дотриманням вимог Правил користування системами та достовірного обліку кількості отриманої води. Споживач, у свою чергу, з метою отримання послуги централізованого водопостачання здійснює обладнання вузла обліку води та сплачує за отримані послуги з централізованого водопостачання та водовідведення згідно із затвердженими в установленому порядку тарифами.

Опломбування засобів обліку води є функцією контролю за належним місцезростаюванням засобу обліку води на мережі водопостачання, гарантією не втручання споживача в роботу приладу обліку води, достовірним обліком водоспоживання, в чому має бути зацікавленим саме підприємство, що надає послуги.

Враховуючи вищезазначене, оплата робіт з опломбування засобів обліку споживачами послуг – населенням чинними нормативно-правовими актами не передбачена.

Проте, КП «Водне господарство» стягує зі споживачів оплату за опломбування засобів обліку води у розмірі 75,98 грн (у 2015 – 67,85 грн).

Стягнення КП «Водне господарство» зі споживачів плати за опломбування засобів обліку води суперечить вимогам чинного законодавства України та призводить до ущемлення інтересів споживачів.

За інформацією КП «Водне господарство» (лист від 29.06.2016 №372), загальна вартість виконаних робіт з опломбування засобів обліку води у 2015 році по 13 червня 2016 року становить 5434 грн (4287 грн у 2015 та 1147 грн у 2016).

За умов існування конкуренції на ринку централізованого водопостачання споживач мав би змогу відмовитись від оплати робіт з опломбування засобів обліку води і звернутись до іншого суб'єкта господарювання з метою отримання послуг за умови дотримання вимог нормативних документів у сфері водопостачання. В цьому випадку конкуренція на зазначеному ринку відсутня і КП «Водне господарство» має можливість встановлювати умови придбання споживачами послуги з централізованого водопостачання, зловживаючи монопольним становищем шляхом зобов'язання споживача сплачувати грошові кошти за опломбування засобу обліку води, що не передбачено чинним законодавством України.

Враховуючи викладене, КП «Водне господарство», стягуючи зі споживачів (населення) послуги з централізованого водопостачання плату за опломбування засобів обліку води, що не передбачено чинними нормативно-правовими актами України, вчиняє порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбачене пунктом 1 частини другої статті 13, пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним становищем на ринку послуги з централізованого водопостачання, шляхом встановлення таких умов реалізації товару, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку.

Як встановило Відділення, крім основної діяльності, КП «Водне господарство» надає споживачам додаткові платні послуги, зокрема з оформлення та видачі технічних умов на встановлення приладів обліку води, підключення до водопровідно-каналізаційних мереж.

Закон України «Про питну воду та питне водопостачання» визначає правові, економічні та організаційні засади функціонування системи питного водопостачання, спрямовані на гарантоване забезпечення населення якісною та безпечною для здоров'я людини питною водою.

До прав та обов'язків підприємств питного водопостачання відповідно до статті 23 Закону України «Про питну воду та питне водопостачання» віднесено видачу дозволів і технічних умов на підключення споживачів до систем централізованого питного водопостачання.

Згідно зі статтею 29 цього Закону одним із нормативів у сфері питної води та питного водопостачання є технічні умови.

Статтею 1 цього Закону визначено, що технічні умови - це комплекс умов і вимог до інженерного забезпечення систем питного водопостачання які мають відповідати його розрахунковим параметрам.

Таким чином, відповідно до норм чинного законодавства України, КП «Водне господарство» має виключну можливість видачі даної технічної документації.

Товарні межі ринку визначаються шляхом формування групи взаємозамінних товарів, у межах якої споживач, за звичайних умов, може легко перейти від споживання одного товару до споживання іншого.

Технічні умови (надалі – ТУ) – документ, що встановлює технічні вимоги, яким повинні відповідати продукція, процеси чи послуги.

ТУ встановлюють вимоги до продукції, призначеної до самостійного постачання (виконання, надавання) та регулюють відносини між виробником (постачальником) та споживачем (користувачем).

ТУ можуть бути невід'ємною частиною комплексу конструкторської, технологічної або іншої технічної документації на продукцію або окремим документом. В ТУ, які є

окремим документом, має бути повний комплекс вимог до продукції, її виготовлення, контролювання, приймання та постачання.

Технічні умови – це комплекс умов та вимог щодо інженерного забезпечення об'єкта з визначенням джерел енергоносіїв, приймальних систем водовідведення, спеціальних умов експлуатації, місць приєднання до відповідних зовнішніх інженерних мереж, розрахункових інженерних навантажень, умов здійснення будівництва.

Послуги з видачі технічних умов на встановлення засобів обліку по водопостачанню, не має товарів – замінників, оскільки споживачі цих послуг не можуть обрати інших послуг на заміну.

Відтак, товарними межами ринку є послуги з видачі технічних умов на встановлення засобів обліку води, підключення до водопровідно-каналізаційних мереж.

Територіальні (географічні) межі ринку певного товару визначаються шляхом встановлення мінімальної території, за межами якої, з точки зору споживача, придбання товарів, що належать до групи взаємозамінних товарів, є неможливим або недоцільним.

Враховуючи зазначене, територіальні межі ринку послуг з видачі технічних умов на встановлення приладів обліку води, підключення до водопровідної та каналізаційної мереж визначаються в територіальних (географічних) межах м. Скадовська, де розташовані діючі мережі, які експлуатує КП «Водне господарство».

Часовими межами ринку визначено період з 2015 року та по теперішній час.

Бар'єром вступу на ринок послуг з видачі технічних умов на встановлення засобів обліку води є наявність ліцензії Міністерства з питань житлово-комунального господарства України на централізоване водопостачання та водовідведення та матеріально-технічної бази.

За результатами дослідження з'ясовано, що на ринку послуг з видачі технічних умов на встановлення засобів обліку води, підключення до водопровідних мереж КП «Водне господарство» у межах району обслуговування у період з 2015 року та по теперішній час не мав жодного конкурента.

Отже, враховуючи наведене, відповідно до статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» та Методики, КП «Водне господарство» у період з 2015 року та по теперішній час займає монопольне (домінуюче) становище на ринку послуг з видачі технічних умов на встановлення засобів обліку води, підключення до водопровідно-каналізаційних мереж в територіальних (географічних) межах м. Скадовська Херсонської області, де розташовані діючі водопровідні та каналізаційні мережі, які обслуговує КП «Водне господарство» з часткою 100 відсотків.

Слід зазначити, що на теперішній час законодавством України передбачено видачу технічних умов лише для приєднання до систем централізованого водопостачання та водовідведення.

Для додержання умов приєднання до систем замовник послуг з централізованого водопостачання та водовідведення подає до виробника таких послуг: заяву; опитувальний лист за формою; ситуаційний план з визначенням місця розташування земельної ділянки на відповідній території.

Технічні умови видані виробником мають містити графічний матеріал із нанесенням відповідних інженерних мереж та місць приєднання до них об'єкта будівництва.

Виробник послуг з централізованого водопостачання та водовідведення видає замовнику технічні умови згідно з поданою заявою протягом десяти робочих днів з дня реєстрації відповідної заяви з урахуванням потужностей споруд та пропускної спроможності мереж систем централізованого водопостачання та водовідведення, із зазначенням умов для проектування вводу: місця приєднання, місця розташування водомірного вузла, умов для влаштування проміжного резервуара і насосів - підвищувачів тиску.

У цьому випадку технічні умови на приєднання передбачають виконавцем (виробником) проведення визначеного виду робіт з приєднання до об'єкта будівництва з урахуванням земельної ділянки: розрахунки, креслення тощо.

В ході розгляду справи встановлено, що технічні умови на встановлення водомірних лічильників, що видаються КП «Водне господарство», не потребують виконання робіт щодо проведення розрахунків потужностей споруд та пропускної спроможності мереж систем централізованого водопостачання та водовідведення, здійснення креслень з врахуванням

особливостей об'єкта будівництва, земельної ділянки. Крім того, вони є типовими (однаковими) для всіх споживачів та не містять індивідуальної інформації, яка б мала цінність для окремого випадку.

З огляду на зазначене, чинними нормативно – правовими актами у сфері водопостачання не передбачено обов'язку власника квартири чи будинку садибного типу отримувати технічні умови та індивідуальний проект на встановлення засобів обліку води. Обов'язкове отримання технічних умов та індивідуального проекту на встановлення вузлу обліку води передбачено лише для суб'єктів господарювання (юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців), що мають у власності, господарському віданні або оперативному управлінні об'єкти, системи водопостачання та водовідведення, які безпосередньо приєднані до систем централізованого комунального водопостачання та водовідведення.

За інформацією КП «Водне господарство» (лист від 29.06.2016 № 372), загальна вартість здійснених робіт з видачі технічних умов на встановлення засобів обліку води за період з 2015 року та по 13 червня 2016 року становить 57134 грн, а саме: у 2015 – 47368 грн та у 2016 – 9766 грн.

Вартість робіт з видачі технічних умов на встановлення одного засобу обліку води КП «Водне господарство» визначено в розмірі 143,15 грн.

Оскільки отримання споживачами (населенням) технічних умов на встановлення засобів обліку води чинними нормативно-правовими актами не передбачено, то стягнення КП «Водне господарство» зі споживачів плати за такі роботи призвело до ущемлення інтересів споживачів.

КП «Водне господарство», займаючи монопольне становище на ринку послуг з видачі технічних умов на встановлення засобів обліку води, підключення до водопровідно-каналізаційних мереж, має здійснювати свою господарську діяльність з дотриманням вимог законодавства про захист економічної конкуренції, які регламентують економічну поведінку монополістів на відповідному ринку.

За умов існування конкуренції на ринку послуг з видачі технічних умов на встановлення засобів обліку води споживач мав би змогу відмовитись від таких послуг КП «Водне господарство» і звернутись до іншого суб'єкта господарювання з метою отримання послуг при умовах дотримання вимог нормативних документів у сфері водопостачання. Оскільки конкуренція на зазначеному ринку відсутня, то КП «Водне господарство», користуючись монопольним становищем, має можливість встановлювати умови придбання споживачами послуги з централізованого водопостачання, шляхом нав'язування споживачам платних послуг з виготовлення технічних умов на встановлення засобів обліку води, що не передбачено чинним законодавством України.

Таким чином дії КП «Водне господарство» у вигляді нав'язування споживачам (населенню) платних послуг з виготовлення технічних умов на встановлення засобів обліку води, які не передбачені нормативно-правовими актами України, є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим частиною першою статті 13, пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним становищем на ринку послуг з видачі технічних умов на встановлення засобів обліку води, підключення до водопровідно-каналізаційних мереж, шляхом вчинення таких дій, що призвели до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

Крім того, в ході розгляду справи Відділенням встановлено, що КП «Водне господарство» надає споживачам платні послуги з погодження проектної документації на підключення до водопровідних мереж.

КП «Водне господарство» встановлено плату за погодження проектної документації у наступних розмірах:

- населення - 42,76 грн;
- бюджетні організації – 44,70 грн;
- підприємства – 58,11 грн.

За інформацією КП «Водне господарство» (лист від 29.06.2016 № 372), загальна вартість здійснених робіт з погодження технічної документації на приєднання/підключення

до мереж централізованого водопостачання за період з 2015 року та по 13 червня 2016 року становить 2200 грн: у 2015 – 1890 грн, у 2016 – 310 грн.

Згідно з роз'ясненнями Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України щодо проблемних питань, що виникають під час приєднання об'єктів до систем централізованого водопостачання та/або водовідведення від 30.01.2013 року слідує наступне:

«Процедура приєднання об'єктів до систем централізованого питного водопостачання та водовідведення визначена Правилами користування системами централізованого комунального водопостачання та водовідведення в населених пунктах України, затвердженими наказом Мінжитлокомунгоспу 27.06.2008 № 190, зареєстрованим у Мін'юсті 07.10.2008 за № 936/15627. не передбачає отримання споживачами жодних документів дозвільного характеру. Разом із тим у статті 31 Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності» передбачено, що проектна документація на будівництво об'єктів не потребує погодження державними органами, органами місцевого самоврядування, їх посадовими особами, юридичними особами, утвореними такими органами. Згідно зі статтею 4 Закону України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності» виключно законами, які регулюють відносини, пов'язані з одержанням документів дозвільного характеру, встановлюються необхідність одержання документів дозвільного характеру та їх види. Ні Переліком документів дозвільного характеру у сфері господарської діяльності, наведеним у додатку до Закону України від 19.05.2011 № 3392-VI, ні іншими законами України не передбачено норм щодо погодження проектної документації виробниками/виконавцями послуг з централізованого водопостачання і водовідведення як умову приєднання до відповідних систем чи отримання дозволу на таке приєднання. Вимагання виробниками послуг з централізованого водопостачання та водовідведення отримання будь-яких дозволів чи погоджень проектної документації для приєднання об'єктів до відповідних систем не є правомірним».

Чинними законодавчими та галузевими нормативно-правових актів не передбачено погодження проектної документації виконавцем послуг з централізованого водопостачання та водовідведення (населення) та стягнення плати за такі послуги при приєднання об'єктів до систем централізованого водопостачання та водовідведення.

Оскільки погодження проектної документації чинними нормативно-правовими актами не передбачено, стягнення КП «Водне господарство» із замовників плати за такі послуги є неправомірним.

За умов існування конкуренції на ринку послуг з видачі технічних умов на приєднання до централізованих систем водопостачання споживач мав би змогу відмовитись від послуг КП «Водне господарство» і звернутись до іншого суб'єкта господарювання з метою отримання таких послуг за умови дотримання вимог нормативних документів у сфері водопостачання. В цьому випадку конкуренція на зазначеному ринку відсутня і КП «Водне господарство» має можливість встановлювати умови придбання споживачами послуг з видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого водопостачання зловживаючи монопольним становищем шляхом внесення до технічних умов на приєднання до централізованих систем водопостачання вимог щодо погодження проектної документації та стягнення плати за таке погодження, що не передбачено чинним законодавством України.

Таким чином, дії КП «Водне господарство», що полягають у стягненні зі споживачів плати за погодження проектної документації на приєднання до централізованих систем водопостачання, що не передбачено чинними нормативно-правовими актами України, є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбачене частиною першою статті 13, пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним становищем на ринку послуг з видачі технічних умов на приєднання до централізованих систем водопостачання, шляхом вчинення таких дій, що можуть призвести до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

Частина друга статті 42 Конституції України наголошує, що Держава забезпечує захист конкуренції у підприємницькій діяльності. Не допускаються зловживання

монопольним становищем на ринку, неправомірне обмеження конкуренції та недобросовісна конкуренція.

Відповідно до статті 5 ГК України, Конституційні основи правового (господарського) порядку в Україні становлять, зокрема, забезпечення державою захисту конкуренції у підприємницькій діяльності, недопущення зловживання монопольним становищем на ринку, неправомірного обмеження конкуренції та недобросовісної конкуренції на ринку, визначення правил конкуренції та норм антимонопольного регулювання виключно законом

Частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» встановлено, що зловживанням монопольним (домінуючим) становищем на ринку є дії чи бездіяльність суб'єкта господарювання, який займає монопольне (домінуюче) становище на ринку, що призвели або можуть призвести до недопущення, усунення чи обмеження конкуренції, або ущемлення інтересів інших суб'єктів господарювання чи споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

Згідно з статтею 13 ЦК України, цивільні права особа здійснює у межах, наданих їй договором або актами цивільного законодавства. При здійсненні своїх прав особа зобов'язана утримуватися від дій, які могли б порушити права інших осіб. Не допускаються використання цивільних прав з метою неправомірного обмеження конкуренції, зловживання монопольним становищем на ринку, а також недобросовісна конкуренція.

Статтею 19 ГК України визначається, що суб'єкти господарювання мають право без обмежень самостійно здійснювати господарську діяльність, що не суперечить законодавству.

Згідно з частиною першою статті 43 ГК України підприємці мають право без обмежень самостійно здійснювати будь-яку підприємницьку діяльність, яку не заборонено законом.

З урахуванням вищенаведених приписів чинного законодавства України суб'єкти господарювання мають усвідомлювати можливість певного обмеження діяльності з точки зору дотримання законодавства про захист економічної конкуренції, так і відповідальність за його порушення.

Відповідно до частини третьої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку забороняється і тягне за собою відповідальність згідно з законом.

Відповідачу у справі, відповідно до пункту 26 Правил розгляду заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, затверджених розпорядженням Антимонопольного комітету України від 19.04.1994 №15-р, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 06.05.1994 за №90/299 (у редакції розпорядження Антимонопольного комітету України від 29.06.1998 №169-р) (зі змінами), направлено подання з попередніми висновками у справі для надання своїх міркувань, заперечень, пояснень та клопотань у справі (супровідний лист Відділення від 19.08.2016 за № 8-2/1150).

На подання з попередніми висновками у справі КП «Водне господарство» листом від 29.08.2016 № 493 повідомило Відділенню, що не заперечує факт вчинення порушень законодавства про захист економічної конкуренції та надало наказ КП «Водне господарство» «Про скасування оплати за додаткові послуги КП «Водне господарство» від 08.07.2017 №54/1, яким заборонено стягувати оплату за опломбування засобів обліку води, виготовлення технічних умов на встановлення засобів обліку води та погодження проектної документації на приєднання до централізованих систем водопостачання.

Таким чином, матеріалами справи в повній мірі доведено, що дії КП «Водне господарство» у вигляді:

- стягнення зі споживачів (населення) послуги з централізованого водопостачання плати за опломбування засобів обліку води, що не передбачено чинними нормативно-правовими актами України, є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим пунктом 1 частини другої статті 13, пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним становищем на ринку послуги з централізованого водопостачання шляхом встановлення таких умов реалізації товару, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку (Порушення 1);

- нав'язування споживачам (населенню) платних послуг з виготовлення технічних умов на встановлення засобів обліку води, які не передбачені нормативно-правовими актами України, є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим частиною першою статті 13, пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним становищем на ринку послуг з видачі технічних умов на встановлення засобів обліку води, підключення до водопровідних мереж, шляхом вчинення таких дій, що призвели до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку (Порушення 2);

- стягнення плати за погодження проектної документації на приєднання до централізованих систем водопостачання, що не передбачено чинними нормативно-правовими актами України, є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим частиною першою статті 13, пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним становищем на ринку послуг з видачі технічних умов на приєднання до централізованих систем водопостачання, шляхом вчинення таких дій, що можуть призвести до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку (Порушення 3).

Згідно з частиною другою статті 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції» за порушення, передбачені пунктом 2 статті 50 цього Закону, накладаються штрафи у розмірі до десяти відсотків доходу (виручки) суб'єкта господарювання від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за останній звітний рік, що передував року, в якому накладається штраф.

Листом від 30.06.2016 № 372 КП «Водне господарство» надало Відділенню копію звіту про фінансові результати, відповідно до якого сукупний дохід КП «Водне господарство» від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за 2015 рік складає «інформація з обмеженим доступом» тис. грн.

При обчисленні базового розміру штрафу КП «Водне господарство» адміністративною колегією Відділення враховано, що сума отриманих підприємством доходів, пов'язаних із порушеннями, становить: Порушення 1 - 5434 грн, Порушення 2 – 57134 грн, Порушення 3 – 2200 грн.

При визначенні розмірів штрафів КП «Водне господарство» враховано пом'якшуючу обставину, зокрема припинення КП «Водне господарство» порушень законодавства про захист економічної конкуренції до прийняття рішення у справі.

Враховуючи викладене, керуючись статтями 12, 12¹ і 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтями 48 і 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції», пунктами 3 і 11 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23.02.2001 № 32-р, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 30.03.2001 № 291/5482, та пунктом 32 Правил розгляду заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, затверджених розпорядженням Антимонопольного комітету України від 19.04.1994 № 5, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 06.05.1994 № 90/299 (у редакції розпорядження Антимонопольного комітету України від 29.06.1998 № 169-р), (із змінами), адміністративна колегія Херсонського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України,

ВИРІШИЛА:

1. Визнати, що Комунальне підприємство «Водне господарство» Скадовської міської ради Херсонської області (код ЄДРПОУ – 32503441) протягом з 2015 року та по теперішній час займає монопольне (домінуюче) становище на ринку послуг з централізованого водопостачання в територіальних (географічних) межах м. Скадовська Херсонської області, де розташовані діючі водопровідні та каналізаційні мережі, які експлуатує Комунальне

підприємство «Водне господарство» Скадовської міської ради Херсонської області, з часткою 100 відсотків.

2. Визнати, що Комунальне підприємство «Водне господарство» Скадовської міської ради Херсонської області (код ЄДРПОУ – 32503441) протягом з 2015 року та по теперішній час займає монопольне (домінуюче) становище на ринку послуг з видачі технічних умов на встановлення засобів обліку води, підключення до водопровідно-каналізаційних мереж в територіальних (географічних) межах м. Скадовська Херсонської області, де розташовані діючі водопровідні та каналізаційні мережі, які експлуатує Комунальне підприємство «Водне господарство» Скадовської міської ради Херсонської області, з часткою 100 відсотків.

3. Визнати, що Комунальне підприємство «Водне господарство» Скадовської міської ради Херсонської області (код ЄДРПОУ – 32503441), стягуючи зі споживачів (населення) послуг з централізованого водопостачання плату за опломбування засобів обліку води, що не передбачено чинними нормативно-правовими актами України, вчинило порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбачене пунктом 1 частини другої статті 13, пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним становищем на ринку послуг з централізованого водопостачання шляхом встановлення таких умов реалізації товару, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку;

4. За порушення, вказане в пункті 3 резолютивної частини цього рішення, накладати на Комунальне підприємство «Водне господарство» Скадовської міської ради Херсонської області (код ЄДРПОУ – 32503441) штраф у розмірі 270 (двісті сімдесят) гривень.

5. Визнати, що Комунальне підприємство «Водне господарство» Скадовської міської ради Херсонської області (код ЄДРПОУ – 32503441), нав'язуючи споживачам платні послуги з виготовлення технічних умов на встановлення засобів обліку води, які не передбачені нормативно-правовими актами України, вчинило порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбачене частиною першою статті 13, пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним становищем на ринку послуг з видачі технічних умов на встановлення приладів обліку води, підключення до водопровідно-каналізаційних мереж, шляхом вчинення таких дій, що призвели до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

6. За порушення, вказане в пункті 5 резолютивної частини цього рішення, накладати на Комунальне підприємство «Водне господарство» Скадовської міської ради Херсонської області (код ЄДРПОУ – 32503441) штраф у розмірі 2850 (дві тисячі вісімсот п'ятдесят) гривень.

7. Визнати, що Комунальне підприємство «Водне господарство» Скадовської міської ради Херсонської області (код ЄДРПОУ – 32503441), стягуючи плату за погодження проектної документації на приєднання до централізованих систем водопостачання, що не передбачено чинними нормативно-правовими актами України, вчинило порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбачене частиною першою статті 13, пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним становищем на ринку послуг з видачі технічних умов на приєднання до централізованих систем водопостачання, шляхом вчинення таких дій, що можуть призвести до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

8. За порушення, вказане в пункті 7 резолютивної частини цього рішення, накладати на Комунальне підприємство «Водне господарство» Скадовської міської ради Херсонської області (код ЄДРПОУ – 32503441) штраф у розмірі 110 (сто десять) гривень.

Загальна сума штрафу накладеного на Комунальне підприємство «Водне господарство» Скадовської міської ради Херсонської області (код ЄДРПОУ – 32503441) складає 3230 (три тисячі двісті тридцять) гривень.

Відповідно до частини третьої та частини восьмої статті 56 Закону України «Про захист економічної конкуренції» особа, на яку накладено штраф за рішенням органу

Антимонопольного комітету України, сплачує його у двомісячний строк з дня одержання рішення про накладення штрафу.

Протягом п'яти днів з дня сплати штрафу суб'єкт господарювання зобов'язаний надіслати відповідно до Антимонопольного комітету України або його територіального відділення документи, що підтверджують сплату штрафу.

Відповідно до частини першої статті 60 Закону України «Про захист економічної конкуренції» заявник, відповідач, третя особа мають право оскаржити рішення органів Антимонопольного комітету України повністю або частково до господарського суду у двомісячний строк з дня одержання рішення. Цей строк не може бути відновлено.

Голова територіального відділення -
Голова адміністративної колегії

В.П. Василенко